

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права
Кафедра теоретико-правових дисциплін

Затверджено

Науково-методичною радою ДПУ,
протокол від «19» 10 2022 № 9

Голова НМР С. СУПРУНЕНКО

Робоча програма
навчальної дисципліни
«ФІЛОСОФІЯ ПРАВНИЧОЇ НАУКИ»
для підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового)
рівня (денної та заочної форми навчання)
галузь знань 08 «Право»
спеціальність 081 «Право»
освітньо-наукова програма:
«Право»
статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь-2022_

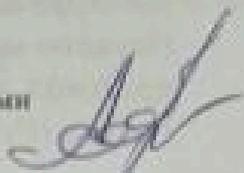
Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія правничої науки» складена на основі освітньо-наукової програми «Право» для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальності 081 «Право», затверджені Вченою радою Університету 29.09.2022 року, протокол № 3.

Укладач:

А. ШЕВЧЕНКО, д.ю.н., професор, завідувач
кафедри теоретико-правових дисциплін

Гарант
освітньо-наукової програми

Ю. АНІСТРАТЕНКО, д.ю.н., доцент, професор
кафедри публічного права

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою теоретико-правових дисциплін, протокол від 5.10.2022 р. № 4

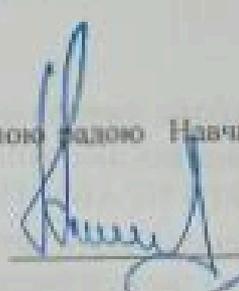
Завідувач кафедри _____

А. ШЕВЧЕНКО, д.ю.н., професор

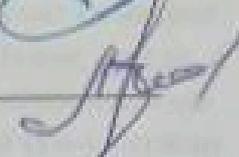
Розглянуто і схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту права, протокол від 5.10 2022 р. № 4

Голова Вченої ради ННІ права _____

В. ТОПЧИЙ, д.ю.н., професор

Завідувач навчально-методичного відділу _____

Н. Міщенко

Регістраційний № _____

ЗМІСТ

1. ПЕРЕДМОВА	4
2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ	7
2.3. СТРУКТУРА (НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ	7
3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	14
5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ	19
6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	19
7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	24
8. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ	25

1.ПЕРЕДМОВА

Метою викладання навчальної дисципліни «Філософія правничої науки» є: зорієнтувати майбутніх докторів філософії у особливостях філософії правничої науки, надати знання щодо різних аспектів прояву правової науки на рівні філософського світогляду.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Філософія правничої науки» є: сформувати об'єктивність при оцінці різних проявів; висвітлити ті процеси, які безпосередньо пов'язані із правовою наукою у філософсько-світоглядному вимірі; надати знання щодо основних категорій, дефініція, понять та термінів, які відображають усю палітру філософії правничої науки; сформувати систему стійких знань щодо структури філософського світогляду і його впливу на розвиток правничої науки.

Методами навчання є: словесні, наочні, практичні, евристичні, частково-пошукові, дослідницькі, експериментальні, методи проблемного викладання, методи проекту, методи колективної розумової діяльності, методи самостійної роботи, творчі, проблемно-пошукові методи.

Формами організації занять є: лекції, семінарські заняття, самостійна робота студентів, індивідуально-консультаційна робота.

Організація поточного та підсумкового контролю знань. Поточний контроль здійснюється протягом семестру за кожним модулем (заліковим кредитом) і включає: оцінювання активності здобувача на семінарському занятті, оцінка виконання самостійної та індивідуальної роботи здобувача, оцінювання виконання контрольної модульної роботи. У результаті проведення поточного контролю максимально здобувач може набрати 50 балів. Підсумковий контроль знань здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти відбувається на екзамені і максимально здобувач може набрати 50 балів (завдання складається з 2 теоретичних питань, кожне з яких оцінюється максимально у 15 балів, і 10 тестових завдань, кожен з яких оцінюється максимально в 2 бали за правильну відповідь). Підсумковою оцінкою з навчального курсу є сума набраних балів за результатами поточного контролю та екзамену.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Обов'язкова	
Змістовних модулів – 2	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 90	1-й	
	Семестр:	
	2-й	
	Лекції	
	16	4
	Семінарські	
	14	2
	Самостійна робота	
	58	82
	Індив.-конс. Робота	
	2	2
Форма семестрового контролю: екзамен		

2.1. Перелік компетентностей, формування яких забезпечує вивчення навчальної дисципліни

Відповідно до освітньо-наукової програми «Право», після вивчення курсу «Філософія правничої науки», здобувачі вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня повинні оволодіти такими компетентностями:

ЗК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті та адаптувати його у вітчизняне.

ЗК5. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері права на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК6. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення, генерування нових ідей та досягнення наукових цілей.

ЗК8. Здатність дотримуватись етичних зобов'язань та етики поведінки, академічної доброчесності під час проведення наукових досліджень та презентації їх результатів.

ФК1. Здатність знаходити, контекстуалізувати та інтерпретувати значну кількість теоретичного та нормативного матеріалу.

ФК2. Набуття глибоких, обґрунтованих фахових знань; детальні або дуже детальні знання спеціальної області дослідження в галузі права у поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії та внеску до індивідуальної області дослідження.

ФК3. Здатність аналізувати методологічні проблеми загальної теорії права, галузевих юридичних наук

ФК4. Набуття глибокого розуміння та здатності використовувати складові та інструментарій доказування в окремих видах юридичних процесів, а також в процесі наукових досліджень в галузі права;

ФК5. Здатність використовувати практичний досвід країн ЄС у вирішенні теоретичних та практичних проблем галузевих юридичних наук

СК1. Здатність до критичного аналізу знань та розуміння предметної області дослідження з оцінкою та синтезом нових комплексних ідей.

СК2. Здатність планувати та виконувати сучасні інтелектуальні дослідження, як на запити стейкхолдерів так і сучасної світової наукової спільноти для досягнення науково обґрунтованих теоретичних або експериментальних наукових результатів, які розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для правничої сфери.

СК 3. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

СК 4. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

СК 6. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проектах правничої та громадянської освіти у системі освіти дорослих.

СК 11. Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій, викладацькій та професійній діяльності.

СК 12. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них механізми розв'язання.

2.2. Результати навчання

Формулювання результатів навчання для обов'язкового компоненту освітньої програми професійної підготовки » здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня базується на результатах навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Право», зокрема:

ПРН 1.1. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері права на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

ПРН 1.2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

ПРН 1.3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

ПРН 1.4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загально-соціального контекстів.

ПРН 1.5. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

ПРН 1.6. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

ПРН 1.7. Застосовувати сучасні цифрові інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, збереження й аналізу даних та інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН 1.8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання, законопроектну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з врахуванням етичних, соціально-управлінських, соціально-економічних, екологічних та духовно-культурних аспектів.

ПРН 1.9. Організувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методи викладання навчальних дисциплін.

ПРН 1.10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

ПРН 1.11. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи; використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності

2.3. Пререквізити та постреквізити вивчення дисципліни.

Передумовами для вивчення дисципліни є знання з дисциплін, які викладаються на другому (магістерському) рівні, зокрема: «Державно-правовий розвиток в умовах глобалізації», «Методологія нормотворчості та правозастосування». Вивчення дисципліни «Філософія правничої науки» є необхідним для створення передумов для найкращого засвоєння матеріалу таких дисциплін, як «Методологія наукових досліджень в галузі права», «Методика викладання правничих дисциплін», «Доктрина публічного права» тощо.

2.3. СТРУКТУРА (НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

(денна форма навчання)

№	Теми	Кількість годин				
		Всього	Лекції	Семінари	Інд. роб.	Сам. роб.
Модуль 1						
Змістовий модуль 1 Загальні аспекти філософії правничої науки (50 год.)						
Тема 1	Філософія права як фундаментальна і міждисциплінарна юридична наука	10	2		2	6
Тема 2	Теоретико-методологічні проблеми доктрини філософії права	10	2	2		6
Тема 3	Антропологічно-правові проблеми філософії права	10	2	2		6
Тема 4	Онтологічно-правові проблеми філософії права	10	2	2		6
Тема 5	Філософсько-правова епістемологія та аксіологія	10	2	2		6
Всього по 1 модулю:		50	10	8	2	30
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Модуль 2						
Змістовий модуль 2 Специфічні аспекти філософії правничої науки (40 год.)						
Тема 6	Філософські аспекти взаємодії права та української влади	12	2	2		8
Тема 7	Філософсько-правові засади обґрунтування процесу імплементації міжнародних стандартів у законодавство України	14	2	2		10
Тема 8	Українська школа філософії права	14	2	2		10
Всього по 2 модулю:		40	6	6		28
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Разом годин з курсу: 3 кредити		90	16	14	2	58

(заочна форма навчання)

№	Теми	Кількість годин				
		Всього	Лекції	Семінари	Інд. роб.	Сам. роб.
Модуль 1						
Змістовий модуль 1 Загальні аспекти філософії правничої науки (50 год.)						
Тема 1	Філософія права як фундаментальна і міждисциплінарна юридична наука	10			2	8
Тема 2	Теоретико-методологічні засади пізнання права	10				10
Тема 3	Антропологічно-правові проблеми філософії права	10				10
Тема 4	Онтологічно-правові проблеми філософії права	10	2	2		6
Тема 5	Філософсько-правова епістемологія та аксіологія	10				10
Всього по 1 модулю:		50	2	2	2	44
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Модуль 2						
Змістовий модуль 2 Специфічні аспекти філософії правничої науки (40 год.)						
Тема 6	Філософські аспекти взаємодії права та української влади	12				12
Тема 7	Філософсько-правові засади обґрунтування процесу імплементації міжнародних стандартів у законодавство України	16	2			14
Тема 8	Українська школа філософії права	12				12
Всього по 2 модулю:		40	2			38
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Разом годин з курсу: 3 кредити		90	4	2	2	82

3.ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Загальні аспекти філософії правничої науки

Тема 1. Філософія права як фундаментальна і міждисциплінарна юридична наука

План лекційного заняття

1. Предмет, метод та завдання філософії права як науки та навчальної дисципліни.
2. Структура, функції та проблематика курсу філософії права.
3. Сутність методології права та її рівні. Методологічні підходи та принципи вивчення права.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти здобувачів вищої освіти

1. Чим обумовлений взаємозв'язок функцій філософії права та її структури?
2. Розкрийте сутність дискусій стосовно предмету філософії права.
3. Які філософські принципи та категорії застосовуються до пізнання та розуміння права?

План індивідуально-консультаційної роботи здобувача вищої освіти

Підготувати наукову статтю чи тези на одну із запропонованих тем:

1. Охарактеризуйте позиції правового позитивізму та юснатуралізму.
2. Сутнісна риса природно-правового мислення.

Перелік питань для самоконтролю

1. Чим відрізняється предмет філософії права і предмет загальної теорії права?
2. Як співвідноситься проблематика філософсько-правових досліджень з іншими науковими дисциплінами юридичного та соціогуманітарного напрямку?
3. Якими є основні структурні елементи філософії права?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [2], [3], [4], [5].
2. Допоміжна: [1], [5], [6], [7], [8], [9].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [2], [3], [4].
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2]

Тема 2. Теоретико-методологічні проблеми доктрини філософії права

План лекційного заняття

1. Філософське розуміння сутності та призначення права.
2. Поняття права: різноманіття визначень та єдність понять.
3. Співвідношення права і закону. Верховенство права.

План семінарського заняття

1. Філософське розуміння сутності та призначення права.
2. Поняття права: різноманіття визначень та єдність понять.
3. Співвідношення права і закону. Верховенство права.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Соціальна сутність права.
2. Право як формальна рівність.
3. Право як регулятор соціальних відносин.

Перелік питань для самоконтролю

1. Що таке право і який смисл його існування?
2. Як право співвідноситься із мораллю?
3. Чи можна звести право лише до певних нормативних установчих схем?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [2], [3], [4].
2. Допоміжна: [1], [3], [4].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [4].
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2]

Тема 3. Антропологічно-правові проблеми філософії права

План лекційного заняття

1. Антропологічні засади права. Образ людини у праві.
2. Право як співіснування індивідів.
3. Трансформація інтересів у праві.

План семінарського заняття

1. Антропологічні засади права. Образ людини у праві.
2. Право як співіснування індивідів.
3. Трансформація інтересів у праві.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Основні покоління прав людини.
2. Людська природа та право. Особистість та право.
3. Політична антропологія як різновид філософсько-правової антропології.

Перелік питань для самоконтролю

1. Які антропологічні основи права ви знаєте?
2. Який взаємозв'язок особистості і права?
3. У чому полягає гуманістична природа права?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [3], [4].
2. Допоміжна: [1], [2], [3], [4], [5], [8], [9].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [4].
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2]

Тема 4. Онтологічно-правові проблеми філософії права

План лекційного заняття

1. Онтологічний вимір права. Право як особлива реальність.
2. Людська взаємодія як основа права.
3. Природне і позитивне право як структурні елементи правової реальності.
4. Форми буття права.

План семінарського заняття

1. Онтологічний вимір права. Право як особлива реальність.
2. Людська взаємодія як основа права.
3. Природне і позитивне право як структурні елементи правової реальності.
4. Форми буття права.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. «Широке» і «вузьке» визначення правової реальності.
2. Інтегративна концепція правової реальності.
3. Правове життя як реалізація ідеї права.

Перелік питань для самоконтролю

1. Що таке онтологія і як співвідносяться поняття «буття», «реальність», «існування»?
2. Що виступає онтологічними основами права?
3. Як співвідносяться належне й істотне у праві?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [2], [3], [4], [5].
2. Допоміжна: [1], [2], [3], [4], [5].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [4].
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2]

Тема 5. Філософсько-правова епістемологія та аксіологія

План лекційного заняття

1. Предмет і типи правової епістемології та аксіології
2. Етапи та рівні пізнання у праві. Розуміння у здійсненні права.
3. Ідеали суспільні і правові. Справедливість як основна правова цінність.

План семінарського заняття

1. Предмет і типи правової епістемології та аксіології
2. Етапи та рівні пізнання у праві. Розуміння у здійсненні права.
3. Ідеали суспільні і правові. Справедливість як основна правова цінність.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Особливості правового мислення.
2. Правова аргументація.
3. Правотворчість і правозастосування як герменевтичні практики.
4. Співвідношення правових цінностей і соціальних ідеалів.
5. Співвідношення права і свободи.
6. Змістовний і формальний аспекти справедливості у праві.

Перелік питань для самоконтролю

1. Як пов'язані між собою правова епістемологія, правова гносеологія та теорія пізнання права?
2. Що таке істина у праві.
3. У чому полягає відносність правової істини?
4. Яка роль правосвідомості у правовому житті?
5. Що таке правова культура та яка її роль у формуванні й реалізації права?
6. Як співвідносяться між собою свобода і рівність?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [2], [3], [4], [5].
2. Допоміжна: [1], [3], [4], [7], [8], [9].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [4].
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II

Специфічні аспекти філософії правничої науки

Тема 6. Філософські аспекти взаємодії права та української влади

План лекційного заняття

1. Поняття, структура та види влади.

2. Специфіка філософсько-правового підходу до влади, примусу, насильства, правозахисної та правоохоронної діяльності.
3. Філософські проблеми взаємодії права та державно-владних органів в період суспільно-політичної трансформації.

План семінарського заняття

1. Поняття, структура та види влади.
2. Специфіка філософсько-правового підходу до влади, примусу, насильства, правозахисної та правоохоронної діяльності.
3. Філософські проблеми взаємодії права та державно-владних органів в період суспільно-політичної трансформації.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Моделі влади.
2. Авторитет як філософсько-правова категорія.
3. Типи легітимації влади.

Перелік питань для самоконтролю

1. Що означає директивний аспект влади?
2. Чим насилля відрізняється від авторитету?
3. Що означає формула «влада заради влади»?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [2], [3], [4].
2. Допоміжна: [2], [3], [5], [6], [8].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [4].
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2]

Тема 7. Філософсько-правові засади обґрунтування процесу імплементації міжнародних стандартів у законодавство України

План лекційного заняття

1. Поняття та класифікація міжнародних стандартів. Сутність та природа категорій «імплементація», «апроксимація», «адаптація» та «гармонізація» в системі сучасного знання філософії права.
2. Імплементація міжнародних стандартів у законодавство України: основні концептуальні підходи і засади.
3. Українська філософія захисту прав людини у контексті імплементації міжнародних стандартів у законодавство України.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Ознаки міжнародних стандартів.
2. Співвідношення міжнародного і національного права та їх дуалізм.
3. Форми імплементації.

Перелік питань для самоконтролю

1. Що означає поняття «гармонізація»?
2. Що означає поняття «апроксимація»?
3. Що означає поняття «адаптація»?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [2], [3], [4].
2. Допоміжна: [1], [3], [4], [7].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [4].
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].

5. Монографії: [1], [2]

Тема 8. Українська школа філософії права

План лекційного заняття

1. Зародження, становлення та розвиток вітчизняної філософії права.
2. Роль українських філософів у становленні філософсько-правової думки.
3. Сучасний стан філософсько-правових досліджень в Україні. Філософські проблеми правотворчості, праворозуміння та правозастосування.

План семінарського заняття

1. Зародження, становлення та розвиток вітчизняної філософії права.
2. Роль українських філософів у становленні філософсько-правової думки.
3. Сучасний стан філософсько-правових досліджень в Україні. Філософські проблеми правотворчості, праворозуміння та правозастосування.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Етапи зародження і розвитку української філософсько-правової науки.
2. П. Юркевич як представник «ідеал-реалізму».
3. Філософсько-правові концепції у працях сучасних українських учених.

Перелік питань для самоконтролю

1. Якими були філософсько-правові ідеї Г. Сковороди?
2. Які філософсько-правові ідеї обстоював М. Драгоманов?
3. Що означає концептуалізація юридичної компаративістики?

Рекомендована література:

1. Основна: [2], [3], [4], [5].
2. Допоміжна: [5], [6], [7], [8], [9].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [2], [3], [4].
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2]

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено в табл. 4.1.

Максимальна кількість балів отримана здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 4 бали для денної форми навчання та 15 балів для заочної форми навчання.

Виконання самостійної роботи, як правило, оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, включає обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE (максимально до 5 балів).

Таблиця 4.1.

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Філософія правничої науки» Денна форма навчання

Модулі	Змістовний модуль 1					Допуск – 50 балів Екзамен – 50 балів Загальна оцінка з курсу – 100 балів
Загальна кількість балів за модулем №1	22					
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	
Семінарське заняття	-	4	4	4	4	
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи					
Модульна контрольна робота №1	6					
Модулі	Змістовний модуль 2					
Загальна кількість балів за модулем №2	28					
Теми	T.6	T.7	T.8			
Семінарське заняття	4	4	4			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи					
Модульна контрольна робота №2	6					
Індивідуально-консультаційна робота	5					
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5					

Заочна форма навчання

Модулі	Змістовний модуль 1					Допуск – 50 балів Екзамен – 50 балів Загальна оцінка з курсу – 100 балів
Загальна кількість балів за модулем №1	15					
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	
Семінарське заняття	-	-	-	15	-	
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи					
Модулі	Змістовний модуль 2					
Загальна кількість балів за модулем №2	35					
Теми	T.6	T.7	T.8			
Семінарське заняття	-	-	-			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи					
Модульна контрольна робота	20					
Індивідуально-консультаційна робота	10					
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5					

Таблиця 4.2.

**Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях
(денна форма навчання)**

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту, теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

**Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях
(заочна форма навчання)**

Кількість балів	Критерії оцінювання
15	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
6	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту, теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольних робіт

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 6 балів для денної форми навчання і від 0 до 20 балів для заочної форми навчання.

Таблиця 4.3.

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи (денна форма навчання)

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	4
Тестовий блок	2
Всього	6

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи (заочна форма навчання)

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	10
Тестовий блок	10
Всього	20

Таблиця 4.4.

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання (денна форма навчання)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	4
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання (заочна форма навчання)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	10
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	6
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Таблиця 4.5.

Критерії оцінювання тестового блоку (денна форма навчання)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив всі питання та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише окремих питань та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень.	0

Критерії оцінювання тестового блоку (заочна форма навчання)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив всі питання та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	10
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише окремих питань та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень.	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи

Індивідуальним навчально-дослідним завданням з дисципліни «Філософія правничої науки» виступає написання статті чи тез із проблематики дисципліни і оцінюється від 0 до 5 балів для денної форми навчання і від 0 до 10 балів для заочної форми навчання.

Виконання цього індивідуального навчально-дослідного завдання є необхідною умовою

допуску до складання іспиту з навчальної дисципліни.

Це індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується аспірантом під час самостійної роботи, з одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Воно сприяє поглибленому вивченню здобувачем вищої освіти теоретичного матеріалу, формуванню у нього вмінь використання знань для вирішення відповідних наукових завдань.

Терміни видачі, виконання і захисту індивідуального навчально-дослідного завдання визначаються науково-педагогічним працівником.

Таблиця 4.6.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
5/10	Послідовність, логічність написання статті чи тез та публікація
3/5	Послідовність, логічність написання статті чи тез, але без публікації на момент оцінювання.
0	Не написано статті чи тез та не подано до публікації.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Таблиця 4.7.

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/ Диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	Зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно - варіативний)	добре	
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
00-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Результати складання екзамену оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно» і «не зараховано»). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

6. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

До переліку засобів оцінювання, які застосовуються при вивченні даної навчальної дисципліни, використовуються:

- екзамен;
- тести;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний та підсумковий контроль проводиться у письмовій, усній та комбінованій формах при проведенні семінарських занять та екзамену. Завдання на модульні контрольні роботи містять теоретичні питання та тестові завдання. Завдання на екзамен – теоретичні питання та тестові завдання.

6.1 ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Перелік питань для поточного контролю

Модуль-1

1. Предмет, метод та завдання філософії права як науки та навчальної дисципліни.
2. Структура, функції та проблематика курсу філософії права.
3. Сутність методології права та її рівні.
4. Методологічні підходи та принципи вивчення права.
5. Взаємозв'язок функцій філософії права та її структури.
6. Розкрийте сутність дискусій стосовно предмету філософії права.
7. Філософські принципи та категорії пізнання та розуміння права.
8. Охарактеризуйте позиції правового позитивізму та юснатуралізму.
9. Сутнісна риса природно-правового мислення.
10. Співвідношення предмету філософії права і предмету загальної теорії права?
11. Співвідношення проблематики філософсько-правових досліджень з іншими науковими дисциплінами юридичного та соціогуманітарного напрямку.
12. Основні структурні елементи філософії права.
13. Філософське розуміння сутності та призначення права.
14. Поняття права: різноманіття визначень та єдність понять.
15. Співвідношення права і закону. Верховенство права.
16. Соціальна сутність права.
17. Право як формальна рівність.
18. Право як регулятор соціальних відносин.
19. Право і основний смисл його існування.
20. Співвідношення права і моралі.
21. Онтологічний вимір права.
22. Право як особлива реальність.
23. Людська взаємодія як основа права.
24. Природне і позитивне право як структурні елементи правової реальності.
25. Форми буття права.
26. «Широке» і «вузьке» визначення правової реальності.
27. Інтегративна концепція правової реальності.
28. Правове життя як реалізація ідеї права.
29. Поняття онтології і співвідношення категорій «буття», «реальність», «існування».
30. Онтологічні основи права.
31. Співвідношення належного й істотного у праві.
32. Антропологічні засади права.
33. Образ людини у праві.
34. Право як співіснування індивідів.
35. Трансформація інтересів у праві.

36. Основні покоління прав людини.
37. Людська природа та право. Особистість та право.
38. Політична антропологія як різновид філософсько-правової антропології.
39. Антропологічні основи права.
40. Взаємозв'язок особистості і права.
41. Гуманістична природа права.
42. Предмет і типи правової епістемології.
43. Етапи та рівні пізнання у праві.
44. Розуміння у здійсненні права.
45. Особливості правового мислення.
46. Правова аргументація.
47. Правотворчість і правозастосування як герменевтичні практики.
48. Зв'язок правової епістемології, правової гносеології та теорії пізнання права.
49. Істина у праві.
50. Відносність правової істини.
51. Цінності в праві і право як цінність.
52. Ідеали суспільні і правові.
53. Справедливість як основна правова цінність.
54. Співвідношення правових цінностей і соціальних ідеалів.
55. Співвідношення права і свободи.
56. Змістовний і формальний аспекти справедливості у праві.
57. Роль правосвідомості у правовому житті.
58. Поняття правової культури та її роль у формуванні й реалізації права.
59. Співвідношення свободи і рівності.

Модуль-2

1. Поняття, структура та види влади.
2. Специфіка філософсько-правового підходу до влади, примусу, насильства, правозахисної та правоохоронної діяльності.
3. Філософські проблеми взаємодії права та державно-владних органів в період суспільно-політичної трансформації.
4. Моделі влади.
5. Авторитет як філософсько-правова категорія.
6. Типи легітимації влади.
7. Директивний аспект влади.
8. Різниця між насиллям та авторитетом.
9. Що означає формула «влада заради влади»?
10. Правова ідеологія українського суспільства.
11. Правосвідомість українського суспільства.
12. Значення правової культури у сучасних умовах.
13. Поняття правової ідеології.
14. Типи правової ідеології.
15. Структура правової культури.
16. Правова ідеологія як відносно самостійний політико-правовий феномен.
17. Функції правової ідеології.
18. Назвіть показники правової культури.
19. Сутність, передумови та ознаки корупції.
20. Нормативно-правова основа, міжнародні стандарти ідентифікації, попередження і протидії корупції
21. Філософсько-правові дослідження корупції в українському суспільстві, політичної корупції в органах державної влади та місцевого самоврядування.
22. Причини труднощів у боротьбі із корупцією.
23. Суб'єкти корупційних дій.
24. Способи протидії корупції.
25. Назвіть ознаки корупції.
26. Індекс сприйняття корупції.

27. Назвіть методи протидії корупції.
28. Поняття та класифікація міжнародних стандартів.
29. Сутність та природа категорій «імплементация» та «апроксимация» в системі сучасного знання філософії права.
30. Сутність та природа категорій «адаптація» та «гармонізація» в системі сучасного знання філософії права.
31. Імплементация міжнародних стандартів у законодавство України: основні концептуальні підходи і засади.
32. Українська філософія захисту прав людини у контексті імплементации міжнародних стандартів у законодавство України.
33. Ознаки міжнародних стандартів.
34. Співвідношення міжнародного і національного права та їх дуалізм.
35. Форми імплементации.
36. Поняття «гармонізація».
37. Поняття «апроксимация».
38. Поняття «адаптація».
39. Зародження, становлення та розвиток вітчизняної філософії права.
40. Роль українських філософів у становленні філософсько-правової думки.
41. Сучасний стан філософсько-правових досліджень в Україні.
42. Філософські проблеми правотворчості в Україні.
43. Філософські проблеми праворозуміння та правозастосування в Україні.
44. Етапи зародження і розвитку української філософсько-правової науки.
45. П. Юркевич як представник «ідеал-реалізму».
46. Філософсько-правові концепції у працях сучасних українських учених.
47. Філософсько-правові ідеї Г. Сковороди.
48. Філософсько-правові ідеї М. Драгоманова.
49. Концептуалізація юридичної компаративістики.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет, метод та завдання філософії права як науки та навчальної дисципліни.
2. Структура, функції та проблематика курсу філософії права.
3. Сутність методології права та її рівні.
4. Методологічні підходи та принципи вивчення права.
5. Взаємозв'язок функцій філософії права та її структури.
6. Розкрийте сутність дискусій стосовно предмету філософії права.
7. Філософські принципи та категорії пізнання та розуміння права.
8. Охарактеризуйте позиції правового позитивізму та юснатуралізму.
9. Сутнісна риса природно-правового мислення.
10. Співвідношення предмету філософії права і предмету загальної теорії права?
11. Співвідношення проблематики філософсько-правових досліджень з іншими науковими дисциплінами юридичного та соціогуманітарного напрямку.
12. Основні структурні елементи філософії права.
13. Філософське розуміння сутності та призначення права.
14. Поняття права: різноманіття визначень та єдність понять.
15. Співвідношення права і закону. Верховенство права.
16. Соціальна сутність права.
17. Право як формальна рівність.
18. Право як регулятор соціальних відносин.
19. Право і основний смисл його існування.
20. Співвідношення права і моралі.
21. Онтологічний вимір права.
22. Право як особлива реальність.
23. Людська взаємодія як основа права.
24. Природне і позитивне право як структурні елементи правової реальності.
25. Форми буття права.

26. «Широке» і «вузьке» визначення правової реальності.
27. Інтегративна концепція правової реальності.
28. Правове життя як реалізація ідеї права.
29. Поняття онтології і співвідношення категорій «буття», «реальність», «існування».
30. Онтологічні основи права.
31. Співвідношення належного й істотного у праві.
32. Антропологічні засади права.
33. Образ людини у праві.
34. Право як співіснування індивідів.
35. Трансформація інтересів у праві.
36. Основні покоління прав людини.
37. Людська природа та право. Особистість та право.
38. Політична антропологія як різновид філософсько-правової антропології.
39. Антропологічні основи права.
40. Взаємозв'язок особистості і права.
41. Гуманістична природа права.
42. Предмет і типи правової епістемології.
43. Етапи та рівні пізнання у праві.
44. Розуміння у здійсненні права.
45. Особливості правового мислення.
46. Правова аргументація.
47. Правотворчість і правозастосування як герменевтичні практики.
48. Зв'язок правової епістемології, правової гносеології та теорії пізнання права.
49. Істина у праві.
50. Відносність правової істини.
51. Цінності в праві і право як цінність.
52. Ідеали суспільні і правові.
53. Справедливість як основна правова цінність.
54. Співвідношення правових цінностей і соціальних ідеалів.
55. Співвідношення права і свободи.
56. Змістовний і формальний аспекти справедливості у праві.
57. Роль правосвідомості у правовому житті.
58. Поняття правової культури та її роль у формуванні й реалізації права.
59. Співвідношення свободи і рівності.
60. Поняття, структура та види влади.
61. Специфіка філософсько-правового підходу до влади, примусу, насильства, правозахисної та правоохоронної діяльності.
62. Філософські проблеми взаємодії права та державно-владних органів в період суспільно-політичної трансформації.
63. Моделі влади.
64. Авторитет як філософсько-правова категорія.
65. Типи легітимації влади.
66. Директивний аспект влади.
67. Різниця між насиллям та авторитетом.
68. Що означає формула «влада заради влади»?
69. Правова ідеологія українського суспільства.
70. Правосвідомість українського суспільства.
71. Значення правової культури у сучасних умовах.
72. Поняття правової ідеології.
73. Типи правової ідеології.
74. Структура правової культури.
75. Правова ідеологія як відносно самостійний політико-правовий феномен.
76. Функції правової ідеології.
77. Назвіть показники правової культури.
78. Сутність, передумови та ознаки корупції.

79. Нормативно-правова основа, міжнародні стандарти ідентифікації, попередження і протидії корупції
80. Філософсько-правові дослідження корупції в українському суспільстві, політичної корупції в органах державної влади та місцевого самоврядування.
81. Причини труднощів у боротьбі із корупцією.
82. Суб'єкти корупційних дій.
83. Способи протидії корупції.
84. Назвіть ознаки корупції.
85. Індекс сприйняття корупції.
86. Назвіть методи протидії корупції.
87. Поняття та класифікація міжнародних стандартів.
88. Сутність та природа категорій «імплементация» та «апроксимация» в системі сучасного знання філософії права.
89. Сутність та природа категорій «адаптація» та «гармонізація» в системі сучасного знання філософії права.
90. Імплементация міжнародних стандартів у законодавство України: основні концептуальні підходи і засади.
91. Українська філософія захисту прав людини у контексті імплементации міжнародних стандартів у законодавство України.
92. Ознаки міжнародних стандартів.
93. Співвідношення міжнародного і національного права та їх дуалізм.
94. Форми імплементации.
95. Поняття «гармонізація».
96. Поняття «апроксимация».
97. Поняття «адаптація».
98. Зародження, становлення та розвиток вітчизняної філософії права.
99. Роль українських філософів у становленні філософсько-правової думки.
100. Сучасний стан філософсько-правових досліджень в Україні.
101. Філософські проблеми правотворчості в Україні.
102. Філософські проблеми праворозуміння та правозастосування в Україні.
103. Етапи зародження і розвитку української філософсько-правової науки.
104. П. Юркевич як представник «ідеал-реалізму».
105. Філософсько-правові концепції у працях сучасних українських учених.
106. Філософсько-правові ідеї Г. Сковороди.
107. Філософсько-правові ідеї М. Драгоманова.
108. Концептуалізація юридичної компаративістики.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Данильян О. Г., Дзьобань О. П., Максимов С. І. Філософія права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. Харків : Право, 2020. 208 с.
2. Шаповал В. М. Філософія права. Частина І. Історія філософсько-правових вчень. Харків : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2020. 156 с.
3. Марченко О. В. Філософія права : навч. посіб. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 304 с.
4. Александрова О. С., Горбань О. В., Мартич Р. В. Філософія права: Навчально-методичний посібник. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 126 с.
5. Балинська О. М., Токарська А. С., Ященко В. А. Актуальні проблеми філософії права: посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 612 с.

Допоміжна:

1. Вільчинський Ю. М. Філософія: навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с.
2. Орлова О. О., Кучук А. М., Мінченко О. В. Загальна теорія права : навч.-метод. посібник. Суми : Цьома С. П., 2020. 236 с.
3. Павлишин О. В. Правова реальність як знакова система : монографія. Харків : Право, 2017. 335 с.
4. Петінова О. Б. Філософія: навчальний посібник. Одеса : Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2019. 304 с.
5. Рабінович П. М. Основи теорії та філософії права: навч. посібник. Львів : Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2021. 256 с.
6. Рябініна О. В., Юрченко Л. І. Філософія: підручник. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 286 с.
7. Фурса С. Я., Фурса Є. І. Філософія права в процесі реформування правової системи України: теорія і практика. Часопис Київського університету права. 2020. № 3. С. 35-40.
8. Чувакова Г., Антошина І. Правові системи сучасності : навч.- метод. посібник. Одеса : Фенікс, 2021. 129 с.
9. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана. Філософія: Підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Сайт Бібліотеки Державного податкового університету URL: <https://www.dpu.edu.ua/uk/nauka/biblioteka>
2. Сайт Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>
3. Глобальні національні інформаційні ресурси URL: <http://ua-referat.com/>.
4. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Міжнародні видання:

1. Özer, Serap and Ergün, Gökçe. «Social representation of events in world history: Crosscultural consensus or Western discourse? How Turkish students view events in world history». *International Journal of Psychology*. 2020. № 48. S. 574–582.
2. Von Ostenfeld-Suske Kira. «A new history for a ‘New World’: The first one hundred years of Spanish writing. *The Oxford History of Historical Writing*. 2020. vol. pp. 556–574.
3. Berger Stefan. «Introduction: Towards a global philosophy of national philosophy». *Writing the Nation: A Global Perspective*, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2020. pp. 1–29.

Монографії:

1. Жебровська К. А. Універсалізм і релятивізм правових цінностей у діалозі правових систем : монографія. Одеса : Фенікс, 2018. 221 с.
2. Харитонов Р. Ф. Концепція галузевої юридичної компаративістики: науковий та освітній аспекти : монографія. Одеса : Фенікс, 2019. 218 с.

**Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної
дисципліни
«Філософія правничої науки»
(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)**

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Теоретико-прикладні аспекти законотворення»

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри теоретико-правових
дисциплін від _____р. № ____

Укладач:

_____ А. ШЕВЧЕНКО, д.ю.н., професор,
завідувач кафедри теорії та історії
держави і права

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни
(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП